

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
1.1 Sammanfattande analys	3
2 Medborgarperspektivet	4
2.1 Politikens mål: Region Sörmland har en god, jämlik folkhälsa i syfte att bli Sveriges friskaste län	4
2.1.1 Verksamhetens mål: Bidra med praktisknära forskning	4
2.1.2 Verksamhetens mål: Vara en tillgänglig kunskapskälla och omvärldsbevakare	4
2.2 Politikens mål: Region Sörmland är en livskraftig och levande region	4
3 Verksamhetsperspektivet	5
3.1 Politikens mål: Region Sörmland har en personcentrerad vård	5
3.1.1 Verksamhetens mål: Bidra med kunskaps-, metod- och implementeringsstöd	5
3.2 Politikens mål: Region Sörmland har en utbyggd primärvård och en förstärkt närvård	5
3.2.1 Verksamhetens mål: Bidra med utvärdering, uppföljning och analysstöd	5
3.3 Politikens mål: Region Sörmland har en god vård för patienter med komplexa behov - kroniker och multistjuka	5
3.3.1 Verksamhetens mål: Bidra med kunskaps-, metod- och implementeringsstöd	5
3.4 Politikens mål: Region Sörmland har en pålitlig stöd- och styrverksamhet som bidrar till samverkan och utveckling	6
3.4.1 Verksamhetens mål: Vara länet aktör i nationell, regional och lokal samverkan och utveckling	6
3.4.2 Verksamhetens mål: Bidra med kunskaps-, metod- och implementeringsstöd	6
3.4.3 Verksamhetens mål: Bidra med utvärdering, uppföljning och analysstöd	6
3.5 Politikens mål: Region Sörmland präglas av jämlikhet och jämställdhet, icke-diskriminering, normmedvetenhet och inkludering	6
3.5.1 Verksamhetens mål: Bidra med utvärdering, uppföljning och analysstöd	6
3.6 Politikens mål: Region Sörmland har en hållbar produktion och konsumtion	7
3.6.1 Verksamhetens mål: Bidra till ett hållbart och långsiktigt möjlöarbete	7
3.7 Politikens mål: Region Sörmland tar tillvara digitaliseringens möjligheter	7
3.7.1 Verksamhetens mål: Bidra till ökad samverkan kring välfärdsteknik och digitalisering	7
3.7.2 Verksamhetens mål: Vara en tillgänglig kunskapskälla och omvärldsbevakare	7
4 Resursperspektivet	8
4.1 Politikens mål: Region Sörmland är en attraktiv arbetsgivare	8
4.1.1 Verksamhetens mål: Erbjud medarbetare kontinuerlig kompetensutveckling och ett gott arbetsklimat	8
4.2 Politikens mål: Region Sörmland har en stark ekonomi i balans	8
4.2.1 Verksamhetens mål: Vara en läns gemensam resurs med stabil ekonomi	8
5 Resultaträkning	9

1 Inledning

1.1 Sammanfattande analys

FoU i Sörmlands (FoUiS) uppdrag är att stödja utvecklingen av en evidensbaserad praktik (EBP) inom kommuner och Region Sörmland, med syfte att erbjuda patienter och brukare insatser som bygger på bästa tillgängliga kunskap. Verksamhetsberättelsen visar hur verksamheten har arbetat under 2020 utifrån sitt uppdrag. Sammanfattningsvis har 2020 varit ett utmanande år för FoUiS då en stor del av arbetet, som exempelvis utbildningar och samverkan, har pausats på grund av covid-19 pandemin.

Utifrån ett medborgarperspektiv har FoUiS speciellt bidragit till utveckling av hälsofrämjande, rehabiliterande och förebyggande arbete inom områdena återfallsprevention (Previct Alcohol), rehabilitering (hjälpmedel Mollii) och fallprevention, genom fortsatt spridning av fallförebyggande egenvårdsappen Otago classic (en satsning i Sörmland på hälsofrämjande och förebyggande arbete.)

Utifrån ett verksamhetsperspektiv har en hel del planerade utbildningar och aktiviteter fått ställas in som en följd av rådande läge. Det har lett till att det under 2020 varit stort fokus på utveckling av digitaliseringens möjligheter under rådande covid-19 pandemin. Exempel på aktiviteter har bland annat varit att kunna erbjuda digitala alternativ till utbildningar och föreläsningar så som till exempel en webbaserad introduktionsutbildning för vikarier inom vård och omsorg, webinarie om digitalisering och funktionshinder samt en utbildning i att digitalisera utifrån användarens behov med hjälp av tjänstedesign.

Inom resursperspektivet har FoUiS arbetat aktivt med informationsspridning, genom vår webbsida publiceras poddar och rapporter av pågående och genomfört arbete, samt exempelvis information om olika arrangemang som FoUiS erbjuder.

FoUiS redovisade ett budgetunderskott 2020. FoUiS har sedan tidigare ett balanserat eget kapital med 10 000tkr, vilket enligt planen har nyttjats för att balansera årets underskott. FoUiS uppdrag är större än de resurser verksamheten har till sitt förfogande vilket har lett till att NSV under våren 2020 fattat beslut och gett i uppdrag till länsstyrgruppen att se över FoUiS uppdrag, mål, organisation, samverkansmöjligheter och dess långsiktiga finansiering. FoUiS behöver en långsiktigt hållbar lösning på finansieringen för att kunna fortsätta att utgöra stöd i utvecklingen av evidensbaserad praktik i socialtjänsten och angränsande hälso- och sjukvård och stödja utvecklingen av samverkan mellan huvudmännen.

2 Medborgarperspektivet

FoUiS har under 2020 arbetat för att fortsätta stödja kunskapsutveckling inom hälsofrämjande och förebyggande arbete, trots de svårigheter som förekommit i och med Covid-19 pandemin. Flera forskningsprojekt som fokuserar på hälsa och prevention har pågått under 2020. FoUiS har även arrangerat ett webinarie inom digitalisering och funktionshinder under hösten 2020. Webbinariet finns tillgängligt på FoUiS hemsida. Arbetet med projektet levande bibliotek, som riktas mot medborgare med erfarenhet från vård och omsorg som erbjudits att vara med och bidra till utveckling och förändring av vård och omsorg, har till viss del pausats under 2020. Ett projekt som pågått på habiliteringen i Sörmland har avslutats under året. Projektet syftade till att utvärdera en dräkt med inbyggda elektroder som syftar till att minska spasticitet hos barn med Cerebral Pares (CP).

2.1 Politikens mål: Region Sörmland har en god, jämlik folkhälsa i syfte att bli Sveriges friskaste län

2.1.1 Verksamhetens mål: Bidra med praktiktäna forskning

Under 2020 har flera forskningsprojekt pågått. Inom IFO har projektet "Previct" avslutats, ett projekt som handlar om alkoholåterfallsprevention, projektet har slutrapporterats i en rapport. Inom Nära hälsa (nära vård) har egenvårdsappen- Otago, som innehåller fallpreventiv träning, tagits fram för både Android och iOS, båda versionerna planeras vara tillgängliga under januari 2021. Syfte med appen är att minska fallolyckor bland den äldre befolkningen i Sörmland. Ytterligare ett projekt som är kopplat till fallprevention i samverkan med MDH har slutförts. Projektet syftade till att hitta tidiga markörer i yngre ålder kopplat till ökad fallrisk. Ett forskningsprojekt kring hemmonitorering (länsgemensamt projekt) startade i slutet på 2020 och planeras pågå även hela 2021. En undersökning kring äldre personers aktivitetsvanor har pågått under hösten 2020. Syftet är att identifiera viktiga fysiska och psykologiska faktorer som påverkar äldre personers aktivitetsnivå vid en längre tids isolering, exempelvis vid covid-19 pandemin.

2.1.2 Verksamhetens mål: Vara en tillgänglig kunskapskälla och omvärldsbevakare

Under 2020 har FoU arbetat med att utveckla en kunskapsportal. I kunskapsportalen ligger exempelvis den webbaserade introduktionsutbildningen som har utvecklats under året utifrån Covid-19 pandemiläget. Fortsatt arbete med kunskapsspridning via hemsida, podd och webbaserade föreläsningar har pågått och ökat under 2020.

2.2 Politikens mål: Region Sörmland är en livskraftig och levande region

3 Verksamhetsperspektivet

FoUiS, som länets resurs gällande regionala stöd och samverkansstruktur (RSS), syftar till att skapa bättre förutsättningar för att bedriva verksamhetsrelevant utvecklingsarbete inom socialtjänsten och närliggande hälso- och sjukvård, vilket går i linje med FoUiS nuvarande uppdrag. FoUiS medarbetare deltar i alla de nationella nätverk som Sveriges kommuner och region (SKR) driver, som ryms inom FoUiS uppdragsområden. Medarbetare deltar även i andra nätverk nationellt, regionalt och lokalt för att vara ett stöd och en länk mellan de olika nivåerna. FoUiS ska ses som en del av kunskapsstyrningssystemet som handlar om att utveckla, sprida och använda bästa möjliga kunskap inom hälso- och sjukvården, där kunskapsstöd ska tas fram inom relevanta områden och utformas så att de är lätta att använda. FoUiS har under 2020 arbetat med att erbjuda utbildningar/kurser samt föreläsningar via digitala plattformar, exempelvis en digital utbildning om digitalisering och tjänstedesign.

Inom alla FoUiS uppdragsområden har möten till stor del genomförts digitalt under covid-19 pandemin. Noden för tjänstedesign har under 2020 pausats. Noden för välfärdsteknik (NVD) har under 2020 reviderat sin projektplan. Få utbildningsinsatser har erbjudits och genomförts fysiskt i länet 2020 på grund av pandemiläget.

3.1 Politikens mål: Region Sörmland har en personcentrerad vård

3.1.1 Verksamhetens mål: Bidra med kunskaps-, metod- och implementeringsstöd

Inom tjänstedesign har det under 2020 pågått ett samarbete med Eskilstuna kommun i att träna förmågan att verksamhetsutveckla tillsammans med användare. Teamen som deltog kom från olika förvaltningar och utbildningen genomfördes både fysisk och digitalt. Många aktiviteter som hade planerats för under 2020 har gått på lågvarv på grund av pandemin, men har ändå fortsatt utifrån dessa förutsättningar. Detta inkluderar bland annat två stora satsningar kring Nära hälsa (nära vård) och barn och unga. En styrgrupp för Nära hälsa har under hösten 2020 träffats och fortsatt planeringen gällande framtida arbetet i länet, utifrån NSV godkännande av bland annat framtagna principer för Nära hälsa i Sörmland. Barn och unga-satsningen har under hösten 2020 tagit fart och två processledare är rekryterade med start i januari 2021, processledarna har placering på FoUiS.

3.2 Politikens mål: Region Sörmland har en utbyggd primärvård och en förstärkt närvård

3.2.1 Verksamhetens mål: Bidra med utvärdering, uppföljning och analysstöd

Kartläggning och nulägesanalys av barn och ungas hälsa i Flen har avslutats i december 2020. En utvärdering av familjecentraler i Sörmland bestående av tre delprojekt har avvikit från planeringen på grund av pandemin men fortsätter under 2021.

3.3 Politikens mål: Region Sörmland har en god vård för patienter med komplexa behov - kroniker och multisjuka

3.3.1 Verksamhetens mål: Bidra med kunskaps-, metod- och implementeringsstöd

Ett tydligt arbete med att främja samverkan mellan kommunerna och regionen utförs genom samverkansråden som ligger under FoUiS. Utvecklingsledare från FoUiS processleder fem samverkansråd som finns i länet; palliativa rådet, rådet för personer med demenssjukdom, fallpreventionsrådet, nutritionsrådet och rådet för barn som anhöriga/närstående. Under året har möten hållits digitalt och bland annat har en handlingsplan för fallprevention tagits fram. Planering har gjorts inför utbildningar inom nutrition, palliativ vård och fallprevention för 2021. Rådet barn som anhöriga har bland annat fortsatt arbetet med framtagande av en länsgemensam strategi. Kartläggningen av tider för nattfasta bland äldre, som initierats vartannat år av nutritionsrådet, skjuts upp till 2022. Träffar för erfarenhetsutbyte har genomförts inom funktionshinderområdet för

chefer, handläggare och utvecklare. FoUiS medverkar dessutom i en arbetsgrupp som tagit fram en e-utbildning om bemötande vid funktionsnedsättning en e- utbildning som kommer att finnas tillgänglig på FoUiS hemsida under våren 2021.

3.4 Politikens mål: Region Sörmland har en pålitlig stöd- och styrverksamhet som bidrar till samverkan och utveckling

3.4.1 Verksamhetens mål: Vara länets aktör i nationell, regional och lokal samverkan och utveckling

För att främja samverkan mellan kommunerna och Region Sörmland är FoUiS representerade i kunskapsstyrningen i LPO äldre och LPO psykisk hälsa, samverkansgrupp forskning/Life Science samt i rådet för Kunskapsstyrning i regionen. Övriga möten har skett digitalt under våren. FoUiS har under våren varit representerade i FoU Vårldens styrelse där det bland annat planerades för en nationell konferens under hösten som genomfördes digitalt. Seminariet kring barn/familjer och missbruk/beroende med MDH ställdes in under året. FoUiS är aktiva i flera olika nationella och regionala nätverk gällande äldre, missbruk/beroende, kvinnofrid, funktionshinder, barn och unga, digitalisering, psykisk hälsa samt BBIC och IBIC, dessa möten har skett digitalt under året. Som stöd för kommunerna vid anställning av utbildad personal inom äldre och funkområdet tog medarbetare på FoU fram en webbaserad utbildning när pandemin bröt ut våren 2020.

3.4.2 Verksamhetens mål: Bidra med kunskaps-, metod- och implementeringsstöd

Inom detta område pågår normalt många aktiviteter. Många aktiviteter har fått flyttas fram till senare tillfälle eller har pausats på obestämd tid. Mycket arbete har lagts ner på planering av kommande aktiviteter. En utbildning i systematisk uppföljning på individnivå uppdelat på två dagar genomfördes med ett 10-tal deltagare från tre kommuner i länet och två kommuner från Västmanland. Utbildningen gjordes i samarbete med SKR. FoUiS arbete med tjänstedesign har till stor del skett genom ett Vinnova-projekt som avslutats under 2020. Projektet bestod av flera olika delar där noden för tjänstedesign var en del. I tre olika verksamheter hölls workshops för att utveckla ledares kompetens att leda utveckling med tjänstedesign som metod. Målet att hitta en gemensam plattform där alla tio huvudmän skulle kunna utbyta erfarenheter och information uppnåddes inte. Projektet avslutades under 2020 och resultatet kommer att presenteras i en FoU-rapport under våren 2021. Noden för tjänstedesign omvandlade sin fysiska träff till ett mötesforum på FoU i Sörmlands hemsida med presentationer av aktuella rapporter och goda exempel att ta del av när det passar. Noden för tjänstedesign har pausats under andra halvan av 2020 för utredning av fortsatt form.

3.4.3 Verksamhetens mål: Bidra med utvärdering, uppföljning och analysstöd

FoUiS har deltagit med utvärderings-, uppföljnings- och analysstöd i flera olika uppdrag. Det handlar om enkäter, kartläggningar eller analys av insamlad data inom områden som ANDTS och brott; barn som närstående inom palliativ vård; befolknings- och patientdata. FoUiS har under hösten även haft ett mindre uppdrag från SKR att se över nationella insamlade data från 28 kommuner gällande SU kvinnofrid och aktualisering av antal ärenden under 2020.

3.5 Politikens mål: Region Sörmland präglas av jämlikhet och jämställdhet, icke-diskriminering, normmedvetenhet och inkludering

3.5.1 Verksamhetens mål: Bidra med utvärdering, uppföljning och analysstöd

Under året har FoUiS bidragit med utvärderingar i ESF projekt SPRÅKA och LIKES samt avtalat

med RAR att bidra med utvärderingar i minst fyra av deras projekt per år. Några har kommit igång under året och några väntas starta tidigt 2021.

3.6 Politikens mål: Region Sörmland har en hållbar produktion och konsumtion

3.6.1 Verksamhetens mål: Bidra till ett hållbart och långsiktigt möjlöarbete

När arbetet har tillåtit har samverkan med andra i stor utsträckning skett via Teams eller Skype. Möjligheten att websända har utretts och FoUiS kommer även att använda sig av Zoom 2021. Pendelresor till arbetet har minskat då många har kunnat sköta stora delar av arbetsuppgifterna hemifrån. När arbetet har krävt fysiska träffar har de skett med hänsyn till gällande rekommendationer. Arbetsmiljö är en stående punkt på APT och har varit en extra viktig punkt under rådande omständigheter 2020.

3.7 Politikens mål: Region Sörmland tar tillvara digitaliseringens möjligheter

3.7.1 Verksamhetens mål: Bidra till ökad samverkan kring välfärdsteknik och digitalisering

En del av noden för välfärdstekniks planer har fått pausa på grund av pandemin eller har skett under andra former. Nodens projektplan har reviderats under 2020. Arbetet med att starta ett länsgemensamt nätverk för välfärdsteknik- och digitaliseringsfrågor har fortsatt och vissa nyckelpersoner har blivit vidtalade under 2020. Noden har även under 2020 fått i uppdrag att ha delat projektledaransvar på 20 procent gällande ett länsgemensamt projekt kring hemmonitorering, ett projekt som fortsätter 2021. Noden har under 2020 fortsatt sin samverkan med att följa upp Eskilstuna kommuns och Hjälpmedelscentralens arbete med en visningsmiljö för välfärdsteknik samt har en samordnade roll kring arbetet med ett gemensamt verksamhetssystem. Noden har även bevakat arbetet i Eskilstuna kommun som är en av modellkommunerna i Sverige gällande arbetet med digitalisering inom äldreomsorgen.

3.7.2 Verksamhetens mål: Vara en tillgänglig kunskapskälla och omvärldsbevakare

FoUiS hemsida uppdateras kontinuerligt för att sprida dels vad som sker på plats och dels händelser och nyheter från övriga landet. FoU-podden som tar upp ämnen som är relevanta för FoUiS uppdragsområde har publicerats en till två gånger i månaden under året.

4 Resursperspektivet

Medarbetare på FoUiS vid slutåret består av utvecklingsledare, forskningsledare, statistiker, projektledare, kommunikatör samt FoU-chef. FoUiS har under 2020 satsat mycket på kommunikation och tillgänglighet, vilket har genererat i en välutvecklad hemsida, en podcast, en blogg samt spridning i sociala media. Webbaserade utbildningar har initierats och förväntas fortsätta även under 2021.

FoUiS är delvis en medlemsfinansierad verksamhet. Medlemsavgiften baseras på invånarantalet i kommunerna och regionen i november året före budgetåret och uppgår till sex kronor per invånare för kommunerna och fyra kronor per invånare för region Sörmland. FoUiS strävar efter att hålla nere kostnaderna samtidigt som det måste finnas en bred kompetens för att klara uppdraget. FoUiS har sedan 2008 balanserat medel. Det är medel som förts över mellan åren från ett tidigare statsbidrag som verksamheten avser att använda under flera år. Det egna kapitalet ökar eller minskar sedan varje år med årets resultat. Viktigt att understryka är att dessa medel i eget kapital tillhör länets tio huvudmän. Under 2020 och framåt behöver FoUiS en långsiktigt hållbar lösning på finansieringen för att kunna utgöra stöd i utvecklingen av evidensbaserad praktik i socialtjänsten och angränsande hälso- och sjukvård och stödja utvecklingen av samverkan mellan huvudmännen. Eget kapital beräknas vara förbrukat fram till 2023.

4.1 Politikens mål: Region Sörmland är en attraktiv arbetsgivare

4.1.1 Verksamhetens mål: Erbjuder medarbetare kontinuerlig kompetensutveckling och ett gott arbetsklimat

FoUiS fortsätter att erbjuda aktiviteter för kompetensutveckling som under tidigare år. Utbudet styrs dels av efterfrågan, dels av vad som pågår nationellt. FoUiS deltar även under 2020 i ett projekt som ägs av FoU Linköping "EVIKOMP" som syftar till kompetensutveckling för personal inom vård och omsorg. FoUiS kommer att vara den aktör som kommunerna i Sörmland kan delta genom. FoUiS har varit deltagare i olika omfattning i ett antal nationella webbsända konferenser under 2020.

4.2 Politikens mål: Region Sörmland har en stark ekonomi i balans

4.2.1 Verksamhetens mål: Vara en läns gemensam resurs med stabil ekonomi

FoU redovisar ett budgetunderskott 2020. FoUiS har sedan tidigare ett balanserat eget kapital, 10 000tkr i januari 2020, vilket var planerat att nyttjas för att balansera årets underskott. Under 2020 har covid-19 pandemin påverkat möjligheten för FoUiS att genomföra utbildningar som vanligtvis ger intäkter till FoUiS. FoUiS har även fått återbetala medel för forskningsprojekt som påverkats av pandemin. Under åren 2019-2021 finns behov av att använda eget kapital för finansiering av Noden för Välfärdsteknik och Digitalisering (NVD), med en beräknad kostnad på 1 400tkr per år. Framåt behöver FoUiS en långsiktigt hållbar lösning på finansieringen för att fortsätta kunna utgöra ett stöd i utvecklingen av evidensbaserad praktik i socialtjänsten och angränsande hälso- och sjukvård och stödja utvecklingen av samverkan mellan huvudmännen. NSV har utifrån FoUiS ekonomiska läge under våren 2020 fattat beslut och gett i uppdrag till länsstyrgruppen att se över FoUiS uppdrag, mål, organisation, samverkansmöjligheter och dess långsiktiga finansiering. En arbetsgrupp från FoUiS styrelse har under hösten arbetat fram ett förslag som länsstyrgrupp och NSV ska ta ställning till under våren 2021.

5 Resultaträkning

Tkr	Ack utfall	Ack budget	Diff	Budget helår	Prognos helår	Diff helår	Ack utfall fg år
Erhållen intern uppdragsers	3 548tkr	1 186tkr	2 362tkr	1 186tkr	1 186tkr	0tkr	
Övriga intäkter	5 695tkr	9 927tkr	-4 232tkr	9 927tkr	9 927tkr	0tkr	
Verksamhetens intäkter	9 243tkr	11 113tkr	-1 870tkr	11 113tkr	11 113tkr	0tkr	
Personalkostnader	-9 347tkr	-10 038tkr	691tkr	-10 038tkr	-10 038tkr	0tkr	
Köpt verksamhet	-630tkr	-760tkr	130tkr	-760tkr	-760tkr	0tkr	
Lokalkostnader	-378tkr	-376tkr	-2tkr	-376tkr	-376tkr	0tkr	
Övriga kostnader	-1 397tkr	-1 339tkr	-58tkr	-1 339tkr	-1 339tkr	0tkr	
Verksamhetens kostnader	-11 752tkr	-12 513tkr	761tkr	-12 513tkr	-12 513tkr	0tkr	
Verksamhetens nettokostnader	-2 509tkr	-1 400tkr	-1 109tkr	-1 400tkr	-1 400tkr	0tkr	
Årets resultat	-2 510tkr	-1 400tkr	-1 110tkr	-1 400tkr	-1 400tkr	0tkr	